



Det Internationale Sekretariat Notat om Fordeling og incitamenter 2023

Sammenfatning

Publikationen "Fordeling og incitamenter 2023" fra den 7. februar 2024 præsenteres af økonomiministeren for Finansudvalget den 4. april kl. 14 med henblik på efterfølgende drøftelse af publikationen. Medlemmer af Skatteudvalget er også inviteret til at deltage. Notatet indeholder et kort referat og 10 forslag til spørgsmål som medlemmerne evt. kan stille til økonomiministeren på mødet:

Spm. 1: Hvorfor fokuserer regeringen ikke på en længere tidsperiode end den valgte periode fra 2019-2021, så det er muligt at vurdere strukturelle ændringer i indkomst- og formueforskellene?

Spm. 2: Vil regeringen uddybe, hvordan ændringer i indberetningen af aktieindkomst og aktieformue har påvirket udviklingen i indkomst- og formueforskelle?

Spm. 3: Vil regeringen uddybe, hvorfor det ikke var muligt at afslutte dataarbejdet ultimo november i stedet for medio 2023, så det var muligt at inkludere data for 2022, når publikationen først er offentliggjort i februar 2024?

Spm. 4: Hvad er regeringens vurdering af fordelingen af nettoformuen til top 1 pct., top 5 pct. og top 10 pct. ved forskellige mål for formueforskelle?

Spm. 5: Har regeringen igangsat initiativer til forbedring af analysegrundlaget for unoterede aktier?

Spm. 6: Vil regeringen vurdere tendensen i udviklingen i formueforskellene målt ved nettoformuen inkl. unoterede aktier, når der nu er tilgængeligt data for tre år?

Spm. 7: Hvad er regeringens syn på stigningen i indkomstforskellene målt ved gini-koefficienten?

Spm. 8: Hvorfor har regeringen ikke analyseret udviklingen i ulighed mellem landsdelene opgjort ud fra disponibel indkomst?

Spm. 9: Hvad er regeringens syn på, at andelen af børn i lavindkomstgruppen er steget fra 1994 til 2021, på trods af et fald fra 2019 til 2021?

Spm. 10: Hvor stor er forskellen i indkomst og formue på tværs af køn?

3. april 2024

Birgitte Smith Lange
Økonomisk konsulent
Birgitte.lange@ft.dk
+45 3337 3323



Kort referat af ”Fordeling og incitament 2023” af Økonomiministeriet

Publikationen ”Fordeling og incitament 2023” fra den 7. februar 2024 giver en status på udviklingen i befolkningens disponible indkomster¹ og nettoformuer primært fra 2019 til 2021, hvilket er en periode præget af coronapandemien. Begrundelsen for valg af slutåret er, at 2021 er det seneste år med opgørelse af disponible indkomster på individniveau ved afslutningen af databehandlingen medio november 2023.

Udviklingen i disponible indkomster og nettoformuen

Den gennemsnitlige disponible indkomst steg fra ca. 279.200 kr. (2021-priser) i 2019 til ca. 300.400 kr. i 2021, svarende til en gennemsnitlig realvækst på 3,7 pct. pr. år². Det er særligt stigningen i befolkningens kapitalindkomster, som har trukket realvæksten i de disponible indkomster op, hvilket især kan henføres til realiserede gevinster og udbytter fra aktier. Derudover har stigende boligpriser bidraget. Endeligt kan en del af indkomststigningen henføres til de midlertidige indkomstelementer i forbindelse med coronapandemien, særligt udbetalingen af indefrosne feriepenge. På tværs af alle indkomstdeciler har der været en real fremgang i de disponible indkomster fra 2019 til 2021.

Regeringen bemærker bl.a. også, at den gennemsnitlige disponible indkomst er steget for alle aldersgrupper fra 1994 til 2021, jf. figur 2.24 på s.44. Der har dog været en betydeligt mindre fremgang for folk i midt 20'erne og højst indkomstfremgang for de 60-62-årige.

Siden 1994 er indkomstforskellene målt ved gini-koefficienten også steget på tværs af hele befolkningen og indenfor aldersgrupper sammenlignet med 2021, jf. figur 2.29 på s. 47.

Den gennemsnitlige nettoformue for personer over 18 år er også steget med ca. 0,45 mio. kr. fra 1,15 mio. kr. i 2014 til 1,6 mio. kr. i 2021, opgjort i 2021-priser. Det er især drevet af udviklingen på de finansielle markeder, som har bidraget til større finansielle aktiver og pensionsformuer, samt stigende boligpriser, der har øget værdien af de reale aktiver, vurderer regeringen. Frem-

¹ Disponibel indkomst er opgjort som indkomst fratrukket skat og indbetaling til pensionsordninger. De disponible indkomster er opgjort før boligudgifter, herunder med inkludering af et beregnet tillæg til indkomsten for boligejere for at få et indkomstbegreb, der er sammenlignelig med lejernes før husleje. Imputeret afkast af egen bolig opgøres som 4 pct. af ejendomsværdien.

² Der tages udgangspunkt i familieækvivalerede indkomster efter skat. Med ækvivaleringen af de disponible indkomster tages højde for stordriftsfordele i familien, samtidig med, at familiens samlede indkomst deles ligeligt ud på alle medlemmerne af familien.



gangen på de finansielle markeder og stigende boligpriser har tilsvarende bidraget til væksten i befolkningens nettoformuer fra 2019 til 2021. I denne tidsperiode er den gennemsnitlige nettoformue steget fra ca. 1,4 mio. kr. (2021-priser) i 2019 til ca. 1,6 mio. kr. i 2021, svarende til en gennemsnitlig realvækst på 6,8 pct. pr. år³.

Regeringen finder, at nettoformuerne er steget relativt mere end de disponible indkomster fra 2019 til 2021. Det kan henføres til, at stigninger i f.eks. boligpriser og aktiekurser leder til større stigninger i formuerne end i de disponible indkomster. Eksempelvis påvirker stigninger i aktiekurserne kun indkomsten i det omfang gevinsten realiseres, dvs. aktierne sælges.

Regeringen bemærker, at formueforskellene siden 2014 er faldet inden for alle alderstrin i den erhvervsaktive alder, når man ser på andelen af den samlede nettoformue som top 10% af denne aldersgruppe ejer, jf. figur 3.21 på s. 79. Det er dog hovedsageligt den yngre del af befolkningen, der har oplevet aftagende formueforskelle målt ved ejerandele.

Lavindkomstgruppen og personer med lave nettoformuer

Regeringen analyserer bl.a. også udviklingen i den såkaldte lavindkomstgruppe, der er et mål for andelen af befolkningen, der har en relativt lav disponibel indkomst sammenlignet med den resterende befolkning. Gruppen omfatter specifikt personer med en disponibel indkomst under 50 pct. af medianindkomsten⁴ i befolkningen. Regeringen finder, at andelen af befolkningen i lavindkomstgruppen er steget fra 3,6 pct. i 1994 til 8,2 pct. i 2019, hvorefter den er reduceret til 7,7 pct. af befolkningen i 2021.

Regeringen vurderer også, at andelen af personer med nettogæld er faldet fra ca. 12,0 pct. i 2014 til ca. 7,8 pct. i 2021, mens andelen af personer med relativt lav nettoformue er faldet fra ca. 34,8 pct. i 2014 til ca. 32,1 pct. i 2021. På den baggrund vurderer regeringen, at det tyder på, at den generelle fremgang i nettoformuerne også har spredt sig i bunden af formuefordelingen

Økonomiske incitamenter til beskæftigelse

I kapitel 4 analyserer regeringen økonomiske incitamenter til beskæftigelse. De finder, at antallet af personer med relativt små økonomiske incitamenter til at arbejde, svarende til nettokompensationsgrader over 80 pct., er reduceret

³ Nettoformuen er opgjort eksklusive unoterede aktier og offentlig gæld til inddrivelse, hvilket er det formuebegreb, der afrapporteres i sammenfatningen af publikationen.

⁴ Medianindkomsten er den indkomst, hvor præcis halvdelen af befolkningen har højere indkomst og halvdelen har lavere indkomst.



med godt 132.000 personer fra 2005 til 2020, således at der ca. 252.000 personer med en nettokompensationsgrad over 80 pct. i 2020.

Ca. 62.000 personer har nettokompensationsgrader over 80 pct. i både 2012 og i 2020

Regeringen ser også på, hvor mange der har en nettokompensationsgrad over 80 pct. i længere tid. Ud af de i alt ca. 339.000 personer med en nettokompensationsgrad over 80 pct. i 2012, har ca. 62.000 personer fortsat nettokompensationsgrader over 80 pct. i 2020, svarende til ca. 18 pct.

Stigende geografisk opdeling af børnefamilier med hensyn til indkomster

I sidste kapitel analyserer regeringen udviklingen i den geografiske fordeling af børnefamilier med hensyn til indkomster. De konkluderer, at graden af uens bosætning blandt børnefamilier opdelt på indkomst er steget i de seneste godt 30 år. Derudover finder de, at børn af forældre med samme indkomstniveau typisk opnår en højere placering i indkomstfordelingen som voksen, hvis de er opvokset i et sogn med en relativt stærk socioøkonomisk sammensætning.

Nedenfor følger 10 forslag til spørgsmål til økonomiministeren med udgangspunkt i publikationen:

1. *Hvorfor fokuserer regeringen ikke på en længere tidsperiode end den valgte periode fra 2019-2021, så det er muligt at vurdere strukturelle ændringer i indkomst- og formueforskellene?*

Fordeling og Incitamenter 2023 fokuserer især på udviklingen fra 2019-2021, jf. s. 9. i sammenfatningen. Det er på trods af, at regeringen på s. 12 henviser til, at man skal være varsom med at fortolke udviklingen over tidsperioden 2019-2021, da udviklingen kan skyldes konjunktuelle forhold. Det kræver en længere tidsperiode at vurdere strukturelle ændringer i både indkomst- og formueforskellene, bemærker regeringen.

2. *Vil regeringen uddybe, hvordan ændringer i indberetningen af aktieindkomst og aktieformue har påvirket udviklingen i indkomst- og formueforskelle?*

Regeringen bemærker, at der har været væsentlige ændringer i indberetningen af aktieindkomst og aktieformue siden 1994 på s. 39.



3. Vil regeringen uddybe, hvorfor det ikke var muligt at afslutte dataarbejdet ultimo november i stedet for medio 2023, så det var muligt at inkludere data for 2022, når publikationen først er offentliggjort i februar 2024?

Regeringen bemærker, at arbejdet med at analysere datagrundlaget for perioden 2014-2021 blev afsluttet medio november 2023. Danmarks Statistik offentliggjorde tal for 2022 ultimo november 2023, hvorfor data for 2022 ikke behandles i publikationen. Publikationen blev dog først offentliggjort i februar 2024. I forlængelse heraf kan udvalget spørge, hvorfor man ikke kunne afslutte dataarbejde senere for at inkludere tal for 2022. Det skal særligt ses i lyset af, at der er et fald i hhv. den gennemsnitlige disponible indkomst og den gennemsnitlige nettoformue i pct. pr. år, hvis der ses på perioden 2019 til 2022 i stedet for en stigning i perioden 2019 til 2021, som er den periode regeringen fokuserer på i publikationen, jf. referatet ovenfor.

Regeringen nævner dog, at stigningen i købekraften i 2019-2022 som følge af de reale stigninger i de disponible indkomster og nettoformuerne efterfølgende er blevet reduceret af forbrugerprisstigningerne i 2022. De nævner, at det fremgår fx af tal fra Danmarks Statistik, der indikerer en real nedgang i den gennemsnitlige familieækvivalerede disponible indkomst og den gennemsnitlige nettoformue på henholdsvis -0,2 pct. og -0,1 pct. pr. år fra 2019 til 2022. Generelt inkluderer regeringen dog kun data til og med 2021 i publikationen.

Det hensigtsmæssige i at inddrage 2022 skal derudover ikke mindst ses i lyset af, at aktiekurser og boligpriser ligeledes er faldet fra 2021-2022.

4. Hvad er regeringens vurdering af fordelingen af nettoformuen til top 1 pct., top 5 pct. og top 10 pct. ved forskellige mål for formueforskelle?

Af tabel 1 ses fordelingen af formueforskelle opdelt efter forskellige formuebegreber i 2021.

Tabel 1: Forskellige mål for formueforskelle opdelt på formuebegreber, 2021

	Nettoformue ekskl. pension mv.	Nettoformue	Nettoformue inkl. noterede aktier mv.
	<i>Pct. af nettoformue</i>		
Top 10 pct.	69,1	49,2	58,1
Top 5 pct.	51,6	34,9	45,7
Top 1 pct.	26	16,2	27,8

Kilde: Økonomiministeriet (2024): Fordeling og incitament 2023



Det ses bl.a., at der er relativ stor forskel på opgørelsen af andelen af nettoformuen, der ejes af hhv. top 1 og 10 pct. af befolkningen, alt efter om unoterede aktiver medtages. Det fremgår bl.a. af ovenstående tabel fra s. 87, der viser, at andelen af nettoformuen, der ejes af top 10 pct. af befolkningen, var 49,2 pct. i 2021, når nettoformuen opgøres ekskl. unoterede aktier mv., mens andelen udgjorde 58,1 pct. i 2021, når der i stedet tages udgangspunkt i nettoformuen inkl. unoterede aktier mv.

Endvidere udgjorde ejerandelen blandt top 1 pct. 16,2 pct. i 2021, når nettoformuen opgøres ekskl. unoterede aktier mv., mens andelen udgjorde 27,8 pct. i 2021, når der i stedet tages udgangspunkt i nettoformuen inkl. unoterede aktier mv.. Forskellene skyldes, at den unoterede aktieformue er relativt ulige fordelt og derfor har stor betydning for den målte formueulighed.

Spørgsmålet skal særligt ses i lyset af, at regeringen kun angiver formueforskelle ekskl. unoterede aktier i sammenfatningen, der viser mindre forskelle end inkl. unoterede aktier i 2021. Dog viser eksempelvis figur B.3.4 på s. 89 personer i top 1 pct. opdelt på aldersgrupper i 2021 både inkl. og ekskl. unoterede aktier.

5. Har regeringen igangsat initiativer til forbedring af analysegrundlaget for unoterede aktier?

Regeringen bemærker, at værdien af unoterede aktier⁵ er forholdsvis usikker grundet usikkerhed om både værdisætningen og ejerskab af virksomheder, jf. s. 86. I den forbindelse kan udvalget spørge ind til, om regeringen har igangsat konkrete initiativer til at forbedre analysegrundlaget for unoterede aktier.

6. Vil regeringen vurdere tendensen i udviklingen i formueforskellene målt ved nettoformue inkl. unoterede aktier, når der nu er tilgængeligt data for tre år?

Regeringen understreger, at der ikke kan udledes nogen tendenser i udviklingen i formueforskellene målt ved nettoformue inkl. unoterede aktier mv., da denne definition af nettoformuen kun er tilgængelig i to år, jf. s. 88. I forlængelse heraf kan udvalget spørge ind til, om regeringen mener, at det nu er muligt at vurdere tendensen i udviklingen i formueforskellene målt ved nettoformue inkl. unoterede aktier, idet der nu foreligger data for 2022 og dermed data for tre år i alt.

I figur B.3.2 på s. 88 fremgår det yderligere, at der er tegn på en stigning i andelen af den samlede nettoformue inkl. unoterede aktier ejet af top 1 pct. og

⁵ Unoterede aktier dækker over virksomhedsformuer, primært i anparts-, iværksætter- og aktieselskaber (AIA), som ikke er noteret på Børsene, jf. Danmarks Statistik (december 2022): Fordeling af unoterede aktier på personer



top 10 pct. over perioden 2020-2021 modsat opgørelsen i udviklingen i den samlede nettoformue ekskl. unoterede aktier ejet af top 10 pct. over perioden 2014-2021. På baggrund af figuren og med forbehold for usikkerhederne knyttet til den korte tidsperiode, kan udvalget spørge ind til regeringens holdning til udviklingen i formueforskellene målt ved nettoformue inkl. unoterede aktier mv.

7. *Hvad er regeringens syn på stigningen i indkomstforskellene målt ved gini-koefficienten?*

Fra 2019 til 2021 steg indkomstforskellene målt ved gini-koefficienten med ca. 0,39 pct.-point. Det største bidrag til stigningen i indkomstforskellene målt ved gini-koefficienten fra 2019 til 2021 kommer fra aktieindkomsterne. Stigningen i indkomstforskellene skal ses i lyset af, at indkomstforskellene målt ved gini-koefficienten var på ca. 20 pct. i 1994. Siden 1994 er indkomstforskellene steget med 8,9 pct.-point til 28,9 pct. i 2021.

8. *Hvorfor har regeringen ikke analyseret udviklingen i ulighed mellem landsdelene opgjort ud fra disponibel indkomst?*

Vismændene finder, at der er tegn på stigende geografisk ulighed opgjort ud fra indkomstforskelle i deres vurdering af [Dansk Økonomi, forår 2023](#). De vurderer, at der i perioden 2008-19 har der været en tendens til øget ulighed mellem landsdelene opgjort ud fra disponibel indkomst, jf. s. 9. De finder dog også, at der ikke er tegn på stigende geografisk ulighed i velfærd på baggrund af den anvendte velfærdsindikator i deres analyse. Regeringen vurderer i publikationen "Fordeling og Incitamenter 2023" primært ulighed i indkomst og ikke velfærd. Derfor kunne udvalget spørge, hvorfor man ikke vurderer udviklingen i indkomst- og formueforskelle på tværs af landsdele i publikationen.

9. *Hvad er regeringens syn på, at andelen af børn i lavindkomstgruppen er steget fra 1994 til 2021, på trods af et fald fra 2019 til 2021?*

Fra 1994 til 2019 er andelen af børn i lavindkomstgruppen samlet set steget fra 2,6 pct. i 1994 til 7,3 pct. i 2019, hvorefter andelen af børn i lavindkomstgruppen dog er faldet til 6,3 pct. i 2021.

Ligeledes er andelen af børn, der har været i lavindkomstgruppen i mindst tre år i træk, og som ikke er i familie med en studerende, steget fra 0,6 pct. af børn i 1995 til 1,2 pct. af børn i 2021. Regeringen bemærker, at stigningen i antallet af børn i lavindkomstgruppen tre år i træk i høj grad er drevet af børn med ikke-vestlig oprindelse.

Senest er andelen af børn i lavindkomstgruppen i mindst tre år i træk imidlertid aftaget siden 2019 på tværs af herkomst. Især for børn med ikke-vestlig



oprindelse er andelen i lavindkomstgruppen aftaget markant i 2020 og 2021, vurderer regeringen.

10. Hvor stor er forskellen i indkomst og formue på tværs af køn?

Spørgsmålet skal ses i lyset af, at [en analyse fra AE-rådet fra september 2023](#) af bl.a. formueforskelle på tværs af køn viser, at kvinders formue konsekvent er mindre end mænds på tværs af næsten alle alderstrin. Den typiske formue blandt mænd er omkring 25-30 procent større end kvindernes fra 25 år og op til 65 år.

Dette dokument er udarbejdet af Folketingets Administration til brug for medlemmer af Folketinget. Efter ønske fra Folketingets Præsidium understøtter Folketingets Administration det parlamentariske arbejde i Folketinget, herunder lovgivningsarbejdet og den parlamentariske kontrol med regeringen ved at yde upartisk faglig bistand til medlemmerne. Faglige noter udarbejdet af Folketingets Administration er i udgangspunktet offentligt tilgængelige.